

Broedgevallen van Wespendief (*Pernis apivorus*) op nieuwe locaties

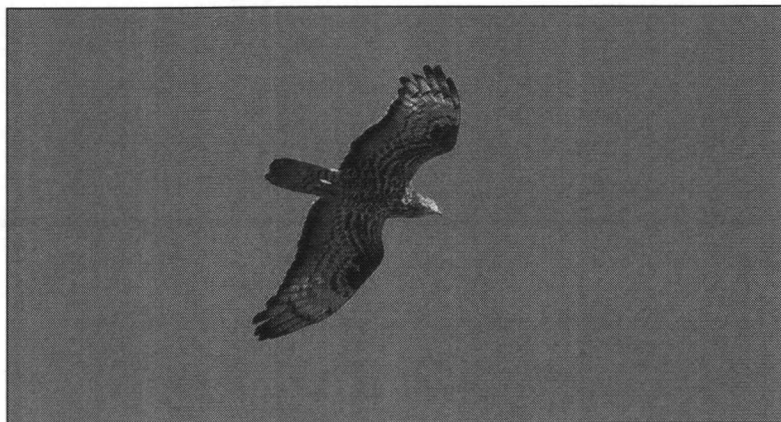
C. van Deursen

Begin juli 2010 merkte ik tijdens dagen met behoorlijk warm weer en goede thermiek, met enige regelmaat een zwevende Wespendief boven mijn huis in het Bovenwegkwartier, naast de gebruikelijke Buizerds. Die vogel verdween steeds naar het zuidwesten, ongeacht de windrichting. Opmerkelijk, omdat je zou verwachten dat de bossen van Elswout, Koningshof en Middenduin, waar in het recente verleden al meermalen door deze soort werd gebroed, meer in de lijn liggen als het om een broedgeval zou gaan.

Op 28 juli 2010 hingen er twee Wespendieven in de lucht, waarvan één een opmerkelijk "vibrerend" (bedel-?) geluid liet horen. Omdat Wespendieven doorgaans stil zijn, viel me dat op. Ik ging naar het Kopje van Aerdenhout (500 meter van huis), omdat de vogels daarboven rond draaiden. In de hoop op beelden van die niet al te hoog zwevende vogels, camera en telelens meegenomen. Eén vogel (Fig. 1) had oranjegele ogen, een mannetje derhalve, van het "getijgerde" type, met opvallend getekende ondervleugels. Op de handpennen zat halverwege een duidelijke donkere band, die op de foto (vooral aan de linkervleugel) duidelijk zichtbaar is. Daarna kwam de tweede vogel goed in beeld. Een juveniel exemplaar, dat opmerkelijk laag overvloog in aanzet voor een thermiekvlucht (Fig. 2). Vleugelboegen en kop waren rossigbruin en het oog donker of zwart. Deze vogel maakte een opvallend "makke" indruk, zoals Bijlsma (1994) van jonge dieren beschrijft. Het leek er zelfs op dat de vogel kwam kijken wat ik op de top deed. De afstand was ongeveer dertig meter. Toen de vogel op hetzelfde hoogteniveau als het mannetje was gedraaid dreven ze samen weg pal west in de richting Zandvoort.

Binnen enkele minuten kwam er vanuit de richting van "Groot Bentveld" nog een "getijgerde" Wespendief aandrijven (Fig. 3). Eerst dacht ik aan het eerder waargenomen mannetje, maar snel bleek dat het om een ander dier ging, want de opvallende halve maan op de handpennen ontbrak. De oogkleur leek licht, maar bleef door het felle zonlicht onduidelijk, dus mogelijk een wijfje. Na enkele minuten verdween ook dat exemplaar, tegen de wind in, richting Zandvoort. Het had er alle schijn van dat ik een paar Wespendieven met hun (enige?) jong had waargenomen. Begin augustus heb ik nog twee keer (de?) adulte Wespendieven zien schroeven boven mijn woning, maar van het jong geen spoor meer. Daarna volgde een periode van zeer wisselvallig weer met uitzon-

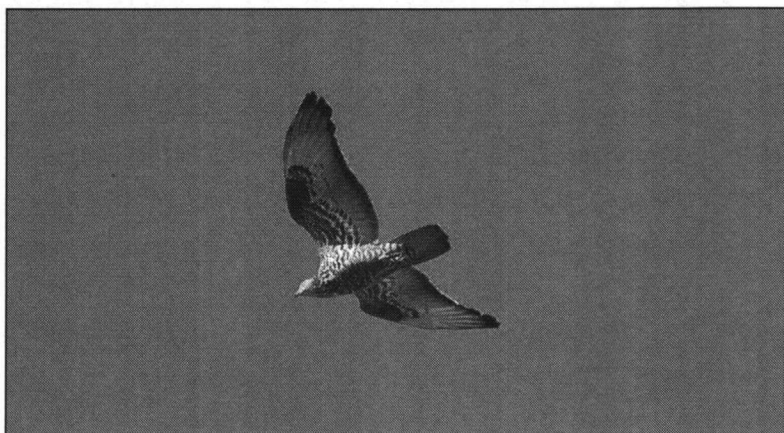
derlijk veel regen, dus nauwelijks thermiek ! Het ging bij de op 28 juli waargenomen Wespendifeën mogelijk (nog) niet om passanten op trek, maar om een (broed-?)stel met een uitgevlogen jong. Omdat jonge Wespendifeën meestal later wegtrekken dan hun ouders ging het vrijwel zeker om een (intacte?) familie (Ferguson-Lees 2001).

Figuur 1. Man Wespendifeë, met halve maan band halverwege de handpennen. Aerdenhout 28-7-2010. Foto: Chris van Deursen

Figuur 2. Jonge Wespendifeë. Bruine voorvleugel en kop. Aerdenhout 28-7-2010. Foto: Chris van Deursen

Figuur 3. Wijffe Wespendif. Geheel wat lichter dan haar (veronderstelde) partner. Aerdenhout 28-7-2010. Foto: Chris van Deursen

Ik zag vóór deze juli/augustus waarnemingen in 2010 geen enkele keer Wespendifen boven Aerdenhout-Bentveld. In het VWGZKL-waarnemingenarchief waren maar liefst 17 waarnemingen te vinden (tussen 4 juni en 10 augustus 2010). Vele daarvan hebben betrekking op de AWD (omgeving Zandvoort) of het totale NPKD. De augustus waarnemingen zijn vrijwel allemaal uit de Aerdenhoutse omgeving. Die laatste lijken de gedachte aan broeden te staven. Er is een waarneming van twee vogels op 10 juni 2010, boven het NPKD, maar dan bij Velsen. Vermoedelijk had het wijffe "hier" al een ei (1-legsels zijn voor Wespendif niet uitzonderlijk), want jongen verlaten na ruim 40 dagen het nest. ♀

Een vermoedelijk nieuw Wespendif broedgeval, maar waar precies in Zuid-Kennemerland? Gelet op mijn waarnemingen op het Aerdenhout's Kopje, en andere waarnemingen in de buurt, moet dat wel bijna "ergens" in de strook van Koningshof, Aerdenhout's Kopje, Naaldenveld, Boekenrode en Groot Bentveld zijn geweest. In dat gebied, waar je niet meteen de Wespendif zou verwachten, liggen verschillende ruim bemeeten (en stille) privé-landgoederen en villatuinen met grote loofhoutopstanden met daartussen Grove Dennen, forse Fijnsparren en Lariksen. Dat daar wellicht gebroed werd is minder vreemd dan het lijkt, want hier huist intussen ook de Boommarter, niet bepaald een soort die het moet hebben van een lawaaijige en drukke omgeving. Havik, Buizerd en Sperwer broeden hier al vele jaren.

Bronnen:

- Bijlsma, R.G., Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels, Haarlem, 1994.
- Ferguson-Lees, J. & D.A. Christie, Raptors of the World, London, 2001.
- Waarnemingenarchief VWGZKL, (met dank aan Hans Groot)

NB. Toen de bovenstaande bijdrage bij de redactie binnenkwam werd bekend dat vader en zoon Koning in 2010 in de AWD een Wespendif-broedgeval constateerden en documenteerden. Na het bekijken van de beelden door en vergelijking van tijdstippen met beide onderzoekers bleek dat het zeker om een ander broedpaar ging. Bij de Wespendifieven van de AWD was géén adult exemplaar met oranje ogen. Terwijl het "Aerdenhoutse" jong al rondvloog waren de twee in de AWD nog op het nest aanwezig. Bovendien lagen de waarnemingenplekken in Aerdenhout minimaal 3 km van het nest in de AWD. Het kan er op wijzen dat de westwaartse uitbreiding van de Wespendifpopulatie in ons land nog niet is afgerond. Iets dat Buizerd en Havik inmiddels al jaren geleden voltooiden.